

PROGRAM PRAC KONSERWATORSKICH I RESTAURATORSKICH

REMONT STROPODACHU KAPONIERY NR. 2 W BASTIONIE LUDWIG TWIERDZY BOYEN W GIŻYCKU

Autor opracowania:

TRANSFER ART – SYSTEM

p-r *7 8 1 170 150*
TRANSFER ART-SYSTEM
Rafał Grabowski
Wilimowo 1A, 11-041 Olsztyn
NIP 593-165-77-04
REGON 510935871

OLSZTYN 2023 r.

SPIS TREŚCI DOKUMENTACJI KONSERWATORSKIEJ

1.0.	KARTA IDENTYFIKACJI ZABYTKU I DOKUMENTACJI.....	3
2.0.	DANE DOTYCZĄCE OPRACOWANIA.....	4
3.0.	PRZEDMIOT OPRACOWANIA.....	5
4.0.	HISTORIA.....	6
5.0.	OPIS OBIEKTU.....	8
6.0.	STAN ZACHOWANIA I PRZYCZYNY ZNISZCZEŃ.....	9
7.0.	CEL I ZAŁOŻENIA PROWADZENIA PRAC.....	9
8.0.	PROGRAM PRAC KONSERWATORSKICH.....	9
9.0.	DOKUMENTACJA FOTOGRAFICZNA.....	11

1.0. KARTA IDENTYFIKACJI ZABYTKU I DOKUMENTACJI

RODZAJ : Ceglana kaponiera

LOKALIZACJA: Twierdza Boyen Giżycko, ul. Turystyczna 1, 11-500 Giżycko

DATOWANIE: połowa XIX w.

WŁAŚCICIEL: Giżyckie Centrum Kultury, ul. Konarskiego 8, 11-500 Giżycko

NR. WPISU DO REJESTRU ZABYTKÓW: A/984 z dnia 16.03.1973

2.0. DANE DOTYCZĄCE OPRACOWANIA

PODSTAWA OPRACOWANIA:

- Wizja lokalna
- Odkrywki wykonane podczas remontowania elewacji frontowej obiektu

AUTOR DOKUMENTACJI: Transfer Art-System, Wilimowo 1A, 11-041 Olsztyn

MIEJSCE PRZECHOWYWANIA DOKUMENTACJI:

- 1.0. WUOZ delegatura w Ełku, ul. Adama Mickiewicza 11, 19-311 Ełk
- 2.0. Giżyckie Centrum Kultury, ul. Konarskiego 8, 11-500 Giżycko
- 3.0. Transfer ART-SYSTEM, Wilimowo 1a, 11- 041 Olsztyn.

3.0. PRZEDMIOT OPRACOWANIA

Przedmiotem opracowania jest przeprowadzenie konserwacji i renowacji stropodachu wraz z zabezpieczeniem przeciwwodnym stabilizacją tylnych ścian obiektu wraz z wieńczącymi gzymsami blokowymi

4.0. HISTORIA

Twierdza Boyen w Giżycku powstała w latach 1843 – 1855 jako obiekt blokujący strategiczny przesmyk pomiędzy jeziorami Niegocin i Kisajno. Na początku kwietnia 1843 r. król Fryderyk Wilhelm IV wydał rozkaz rozpoczęcia budowy twierdzy. Opracowany został projekt, który zakładał wybudowanie na planie sześcioboku ziemno–murowanego fortu zaporowego w bezpośrednim pobliżu miasta na tzw. Wyspie Giżyckiej.

Do fortu miały prowadzić drogi wjazdowe przez bramy Giżycką, Kętrzyńską, Prochową i Wodną, zaś całość otaczać miał mur Carnota o długości 2303 m. Ceremonia wmurowania kamienia węgielnego mająca miejsce 4 września 1844 r., stanowiła początek właściwego etapu budowy Twierdzy.

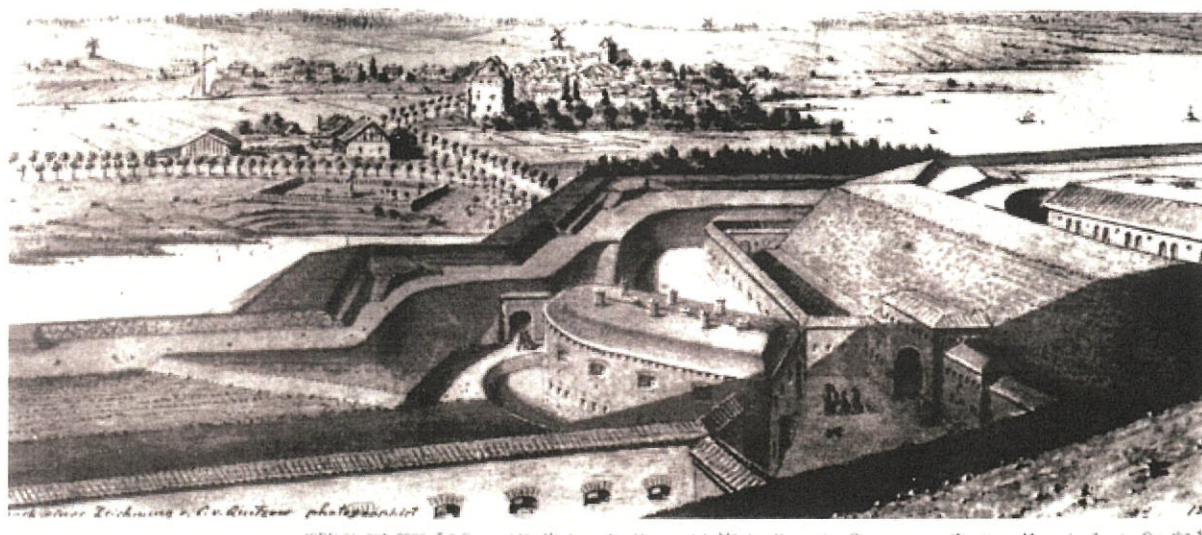
W roku 1846 postanowiono uhonorować jednego ze zwolenników i inicjatorów budowy tego obiektu, generała von Boyen, nadając powstającej twierdzy jego miano. Bastiony otrzymały nazwy: Hermann, Ludwig, Leopold (od imion generała) i Schwert, Recht oraz Licht (od symboli umieszczonych w herbie generała – Miecz, Prawo i Światło).

Twierdza została przygotowana dla załogi liczącej około 3000 żołnierzy. Garnizon giżycki utworzono w 1859 roku. Od roku 1889 w Giżycku funkcjonowała komendantura, natomiast w 1902 roku w Twierdzy Boyen umieszczono składnicę artyleryjską.

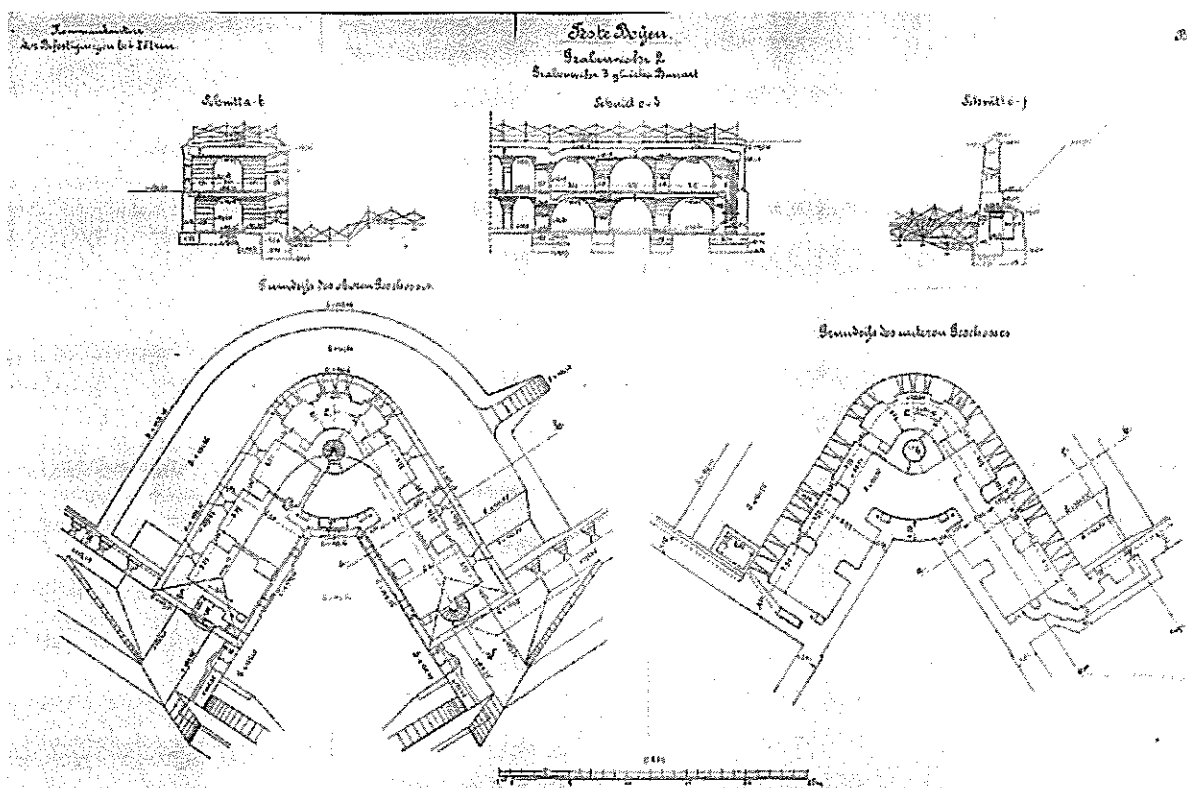
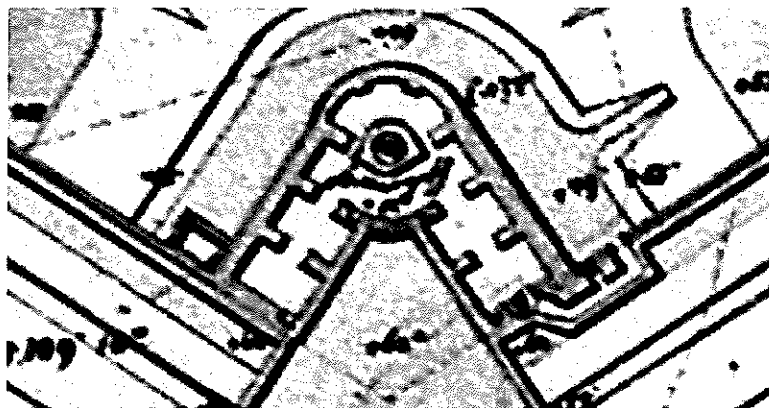
Z punktu widzenia strategii obronnej linia Wielkich Jezior Mazurskich odgrywała istotną rolę. W przededniu I wojny światowej naturalne elementy terenowe i wybudowane wokół Twierdzy Boyen umocnienia miały zablokować, na czas rozstrzygnięcia na froncie zachodnim, wkraczającą do Prus Wschodnich armię rosyjską. W tym momencie giżycki fort odgrywał również istotną rolę w mobilizacji wojsk na terenie Mazur, a gdy po przeprowadzeniu mobilizacji większość armii została wyprowadzona z Giżycka, w mieście pozostało pod komendą płk. Busse ok. 4000 żołnierzy. Siły te przeprowadziły liczne wypadki godzące w poszczególne oddziały nadciągającej armii rosyjskiej, a następnie w sierpniu 1914 roku skutecznie broniły Twierdzy Boyen przed rosyjskim natarciem.

Po I wojnie światowej zmieniono zastosowanie twierdzy, tworząc w niej między innymi szpital. W przededniu II wojny światowej Twierdza Boyen była jednym z punktów zbórnych armii niemieckiej, która z terenu Prus Wschodnich wkroczyła na terytorium Polski. Brygada Forteczna „Lötzen” wchodziła w skład grupy Armii „Nord” nacierającej ku Mławie i Modlinowi i brała udział w walkach m.in. pod Wizną. W okresie wojny w fortyfikacji miał swą siedzibę ośrodek Abwehry szkolący żołnierzy z armii gen. Własowa, którzy przeszli na niemiecką stronę. W czasie ataku na miasto w styczniu 1945 roku twierdza została opuszczona bez walki.

Od roku 1945 Twierdza Boyen przeszła w ręce Wojska Polskiego, które korzystało w niej w ograniczony sposób. W latach 50. podjęto decyzje o umiejscowieniu tutaj kilku przedsiębiorstw spożywczych, co spowodowało przekształcenia, duże zniszczenia, a przede wszystkim budowę nowych, zupełnie nie pasujących do charakteru obiektu budynków. Sytuacja ta miała miejsce do początku lat 90, kiedy to większość z tych zakładów została zlikwidowana. Od tego momentu Twierdza Boyen stała się miejscem często odwiedzanym przez turystów.

Ceglana kaponiera jest obiektem fortyfikacyjnym flankującym fosę na odcinku Donjonu. Obiekt wzniesiony z cegły ceramicznej pełnej na planie litery „V” o zaokrąglonym wierzchołku i wewnętrzny dziedzińcu. Kaponiera posiada dwie kondygnacyjne. Elewacje ceglane przeprute strzelnicami karabinowymi i działowymi. Mury obwodowe obiektu zwieńczone gzymsami blokowymi nadwieszonych na rolce ceglanej. Obiekt przykryty stropodachem z cegły ceramicznej pokrytym papą i nasypem ziemnym.

6.0 STAN ZACHOWANIA I PRZYCZYNY ZNISZCZEŃ

Stropodach obiektu pokryty zdegradowaną warstwą hydroizolacyjną w postaci papy na której znajduje się nasyp ziemny. Na skutek penetracji systemu korzeniowego roślinności porastającej nasyp doszło do całkowitej degradacji zabezpieczenia przeciwwodnego nakrywy obiektu. W efekcie wieloletniej penetracji wody opadowej przez nieszczelne pokrycie doszło do znacznego zawilgocenia konstrukcji stropodachu i murów obiektu. Wraz z penetracją wody opadowej w głąb konstrukcji murowych doszło do znacznego ich obciążenia szkodliwymi solami. Środowisko zawilgoconych konstrukcji murowych i stropodachu stało się idealnym środowiskiem do rozwoju szkodliwej korozji biologicznej. Na skutek silnego zawilgocenia konstrukcji ceglanych poprzez nieszczelne pokrycie doszło dodatkowo do wypłukiwania zaprawy spajającej elementy ceglane oraz zjawiska „rozsadzania” przy zmianie objętości zawilgoconego budulca w okresie zamarzania i rozmarzania. Powyższe doprowadziło do destabilizacji konstrukcji murowych oraz gzymsów blokowych wieńczących mury.

7.0 CEL I ZAŁOŻENIA PROWADZENIA PRAC

Celem prac jest zabezpieczenie i stabilizacja zabytkowej substancji obiektu i ochrona przed negatywnym oddziaływaniem wód opadowych.

8.0 PROGRAM PRAC KONSERWATORSKICH

- Zdjęcie nasypu ziemnego pokrywającego powierzchnię stropodachu obiektu. Grunt należy odłożyć do późniejszego odtworzenia nasypu po wykonanych pracach remontowych.
- Stabilizacja, konserwacja i renowacja konstrukcji murowych obiektu od strony tylnej zgodnie z technologią prowadzenia prac ujętą w dokumentacji projektowej „ Dokumentacja projektowa na remont muru Carnota II w Twierdzy Boyen” autorstwa Compono Sp. z o.o.
- Wykonanie ukrytego wieńca żelbetowego i montaż gzymsów blokowych zgodnie z technologią prowadzenia prac ujętą w dokumentacji projektowej : „Wzmocnienie wieńca mur Carnot’a Twierdzy Boyen prace konserwatorskie i roboty budowlane muru Carnot’ a – Kaponiera znajdująca się na odcinku od Bramy Giżyckiej do Narożnika Bastionów Leopold i Ludwig” autorstwa inż. Michał Andrzejczyk
- Rozebranie zdegradowanego pokrycia papowego stropodachu
- Usunięcie roślinności pokrywającej powierzchnię stropodachu

- Czyszczenie strumieniowo-ścierne pod kontrolowanym ciśnieniem powierzchni stropodachu
- Dezynfekcja biologiczna powierzchni stropodachy poprzez powlekanie preparatem biobójczym Biotin T lub posiadającym nie gorsze parametry techniczne
- Miejscowe wzmocnienie strukturalne powierzchni stropodachu poprzez powleczenie preparatem wzmacniającym KSE 300 E firmy Remmers lub posiadającym nie gorsze parametry techniczne.
- Uzupełnienie pustek zaprawy między ceglanej poprzez przelanie powierzchniowe stropodachu suspensją penetrującą np.: Mape Antique I lub posiadającą nie gorsze parametry techniczne
- Reprofilacja spadków stropodachu zaprawą cementową zbrojoną włóknem rozproszonym
- Gruntowanie powierzchni pod układanie papy termozgrzewalnej
- Ułożenie dwuwarstwowej papy termozgrzewalnej podkładowej i nawierzchniowej antykorzeniowej przeznaczonej do wykonania dachów zielonych
- Ułożenie maty izolująco-ochronnej w postaci włókniny ochronnej
- Ułożenie maty drenażowej
- Wykonanie warstwy filtracyjnej z włókniny filtracyjnej
- Odtworzenie nasypu ziemnego na powierzchni stropodachu obiektu. Wykorzystać wcześniej zdjęty grunt.

Wszelkie materiały do wykonania zabezpieczenia przeciwwodnego stropodachu dobrać zgodnie z technologią wykonania dachów zielonych.

9.0 DOKUMENTACJA FOTOGRAFICZNA

